ומוספת' ו [עוספער פיבן, ה) [פרש"י ע"ו חמלא לקמן טו. ד"ה אחר], ו) [ב"מ קיא:], ז) [עי׳ מוס׳ שבת קי: קיא:], ז) [עי׳ מוס׳ שבת קי: ד״ה ת״לן, ה) נדה סד:, ע) [ד״ה ונפגע אחרי ד״ה יחרו. י) וויחרא כבו. ל) [דברים כג], ל) [ערך אבן וע"ש], מ) ע" יבמות פד:, () ל"ל אלמנה וגרוש׳ לא יחח

תורה אור השלם 1. הללוּ את יִיַ מִן הָאָרֶץ וּבָרֶד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ . סערה פָרִי וְכָל אֲרַזִים: תהלים קמח ז

זוואים קמודי 2. לא יַשַב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עשַׁה רְמִיָּה דֹבֵר שְׁקְרִים לא יכון לְנֶגֶד עֵינָי:

3. יָקָר בְּעִינֵי יְיָ הַמְּוְתָה ל הְוַסִידְיוּ: לְחֲסִידְיוּ: תהלים קטז טו 4. דבש מצאת אכל דיר פָן תִשִּׁבָעֵנוֹ וַהֲקֵאֹתוֹ:

וּמְעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק
וֹכְרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַיְיָּ

גליון הש"ם תום' ד"ה נכנסו וכו' ולא עלו למעלה ממש. עי גיטין דף פד ע"ח תוס' ד"ה ע"מ שתעלי לרקיע: ד"ה בתולה ובו' ושמא כאן שאף היא בכלל באין באן. האים דף 5 האיםור. עיין נדרים דף 5 ע"ב ת"י ד"ה חזרו לומר:

יכול

מוסף רש"י

הא בדברי תורה. היו נאמנין ואין מתהללים על שקר שבת קכ.). קיצץ בנטיעות. קלקל ועיות שבת שב... בנטיעות. קלקל בשירנס לפרדס הנטיעות, ולפי שדימה אותן בתחלת הדברים לנכנם לפרדם, נקט לישנא דקינן בנטיעות (לקמו טו.).

רבינו חננאל

לנביאים כעין דמות מה שיישר לפניו. ויש מי שאמר מלאך הוא זה שנאמר בו ושער רישיה ושחורות כעורב: עד כרסוון רמיו פשטוה אחד לכסא ואחד לשרפרף. י״ח קללות קילל ישעיה את ישראל ולא נתקררה דעתו עד שאמר להן ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד. וחשבון י״ח קללות הא רכתיב כי הנה האדון ה׳ ימיהודה משען ומשענה וגו' אלו ת"ר סדרי מחובשי ביהמ״ד. ובביתי אין לחם ואין שמלה. אין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד. איני

בענה מלאך מתוך האש גרסינן ולא גרסינן מלאך המות הקופת תמוז הוה. דאין דרך להתקשר שמים בעבים: במזמוטי א) [מוספת פ"ב], כ) כ"א חתן. מיני שחוק שמשחקין לפניהן: סיפר. דברים הללו: לכח שלישית. של כיתות היושבות לפני השכינה: הרלה דברים. דרש

הרצו לפניו: דחרצי מיהח המיה מחז דחרני. אם לא הרצו אחרים לפניו הוא הרצה לפני מי שחזר והרצה לפני אחרים לכך הוזקק להימנות כאן משום דרבי עקיבא להודיע שהוא הרלה ואחרים הרלו לפניו אבל ר"א לא אחרים הרצו לפניו ולא הוא הרצה לפני מי שהרלה לפני אחרים: נכנסו לפרדם. עלו לרקיע על ידי שם: שיש טהור. מבהיק כמים ללולין: אל תאמרו מים מים. יש כאן איך נלך: הציץ. ללד השכינה: ש ונפגע. נטרפה דעתו: יקר בעיני ה' המוחה לחסידיו. הוקשה מיתתו לפניו לפי שמת בחור ואעפ"כ אי אפשר שלא ימות משום שנאמר כי לא יראני החדם וחי (שמות לג): שחלו חת בן זומה מהו לסרוסי כלבה. הואיל וסירוס כתיב אלל מומי קרבן" וכלב אפילו חליפיו אסור למזבח משום מחיר כלבי אסור לסרסו או לא: בחולה שעיברה מהו לכהן גדול. והיא אומרת שימנאו לה בתולים אי נמי כהן גדול נשחה ולח ידע שהיח מעוברת ומלא לה בתולים ואחר כך נמלאת מעוברת מהו לקיימה משום בתולה מעמיו יקח (ויקרא כא):

הא בדברי תורה הא במשא ומתן בדברי תורה הוו במשא ומתן לא הוו ת"ר "מעשה דורות דור במשא זכות לא דוו דוד "כועשה. ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור ש והיה מהלך בדרך ור' אָלעזר בן ערך מחמר אחריו אמר לו רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה אמר לו לא כך שניתי לכם ולא במרכבה ביחיד אלא א"כ היה חכם מבין מדעתו אמר לו רבי תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתני אמר לו אמור מיד ירד רבן יוחגן בן זכאי מעל החמור ונתעמף וישב על האבן תחת הזית אמר לו רבי מפני מה ירדת מעל החמור אמר אפשר אתה דורש במעשה מרכבה ושכינה עמנו ומלאכי השרת מלוין אותנו ואני ארכב על החמור מיד פתח ר"א בן ערך במעשה המרכבה ודרש וירדה אש מן השמים יוסיבבה כל האילנות שבשדה פתחו יי כולן ואמרו שירה מה שירה אמרו יהללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות עץ פרי וכל ארזים הללויה נענה מלאך מן האש ואמר הן הן מעשה המרכבה עמד רבן יוחנן ב"ז ונשקו על ראשו ואמר ברוך ה' אלהי ישראל

שנתן בן לאברהם אבינו שיודע להבין

ולחקור ולדרוש במעשה מרכבה 🌣 יש נאה דורש ואין נאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש אתה נאה דורש ונאה מקיים אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלציך וכשנאמרו הדברים לפני ר' יהושע היה הוא ורבי יוםי הכהן מהלכים בדרך אמרו אף אנו נדרוש במעשה מרכבה פתח רבי יהושע ודרש יי ואותו היום תקופת תמוז היה נתקשרו שמים בעבים ונראה כמין קשת בענן והיו מלאכי השרת מתקבצין ובאין לשמוע כבני אדם שמתקבצין ובאין לראות במזמומי חתן וכלה הלך רבי יוםי הכהן וסיפר דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי ואמר אשריכם ואשרי יולדתכם אשרי עיני שכך ראו ואף אני ואתם בחלומי מסובין היינו על הר, סיני ונתנה עלינו בת קול מן השמים יי עלן לכאן עלו לכאן מרקלין גדולים ומצעות נאות מוצעות לכם אתם ותלמידיכם ותלמידי תלמידיכם מזומנין לכת שלישית איני והתניא יוסי בר' יהודה אומר שלשה הרצאות הן ר' יהושע הרצה דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי ר"ע הרצה לפני ר' יהושע חנניא בן חכינאי הרצה לפני ר"ע ואילו ר"א בן ערך לא קא חשיב דארצי וארצו קמיה קחשיב דארצי ולא ארצו קמיה לא קא חשיב ₪ והא חנגיא בן חכינאי דלא ארצו קמיה וקא חשיב דארצי מיהא קמיה מאן דארצי את"ר ארבעה נכנסו בפרדם ואלו הן בן עזאי ובן זומא אחר ורבי עקיבא אמר להם ר"ע כשאתם מגיעין אצל אבני שיש מהור 🏻 אל תאמרו מים מים משום שנאמר 2דובר שקרים לא יכון לנגד עיני בן עזאי הציץ ומת עליו הכתוב אומר ניקר בעיני ה' המותה לחסידיו בן זומא הציץ ונפגע ועליו הכתוב אומר ידבש מצאת אכול דייך פן תשבענו והקאתו יאחר קיצץ בנטיעות רבי עקיבא יצא בשלום שאלו את בן זומא מהו לסרוסי כלבא אמר להם ָיובארצכם לא תעשו ייכל שבארצכם יילא תעשו שאלו את בן זומא בתולה שעיברה מהו לכ"ג מי חיישינן לדשמואל® דאמר שמואל

ובירושלמי מייתי קרא אז ירננו עלי היער:

במומומי חתן ובלה. ובירושלמי גרס נשמחת חתן והיא היא: והתניא שלשה הרצאות יש. פרש"י דארני מיהת קמיה מאן במעשה המרכבה: דארני וארנו קמיה. שהרנה לפני אחרים ואחרים

דארני כלומר כיון שחנניא בן חכינאי הרצה לפני רבי עקיבא דארני לפני ר' יהושע מיחשב כמו דארני קמיה לאפוקי דר"א בן ערך שהרצה לפני רבן יוחנן בן זכחי שלא הרצה בפני שום אדם ולא משמע לי כלל דמנא ליה דחשיב כיון דארצי קמיה מאן דארצי כמאן דארצי קמיה דמי ועוד דלא הוי שיטתו לפי תירולו דלעיל דארצי וארצו קמיה דחשיב והשתא אי הדר ביה הוה ליה למימר אלא כיון דארצי כו׳ וגם מה שפי׳ רש"י בשם רבינו הלוי דמשמע ליה לישנא שאדם אחר הרצה לפני חנניא לא יתכן דאם כן ד' הרלאות (מ) בהון ועוד מנא ליה הא דהרצה אחר בפני חנניא ואינו מפורש בשום ברייתא על כן נראה להר"י כמו שפירש בספר הישר דארני וארנו המיה קחשיב אותן שהצליחו כל כך להרצות בפני רבם הכי ר' יהושע בפני רבו רבן יוחנן בן זכאי ור"ע בפניו שהיה רבו ורבי חנניא בפני רבי עקיבא רבו וחשיב שלשה הרצאות שהלכו בענין זה לאפוקי ר"א בן ערך שלא הרצו בפניו ואפי׳ הרצה לא הרלה מקמי מאן דארלי ומעיקרא שני ליה כולו אלא שלא הבין המקשה כל דבריו דפריך ליה כיון שלא הרצו מקמי חנניה היה לו למנות ר"ה בן ערך כמו חנניא ומשני ליה דארלי מקמיה מאן דארצו שהוא הרצה בפני ר"ע רבו שהלליח בפני ר' יהושע וארצי וארצו קמיה קרינא ליה בר׳ עקיבא לאפוקי ר״א בן ערך שלא הרצו לפניו (ט) ואפי׳ הרצו לפניו רבן יוחנן רבו לא מצינו שהרצה הלכך לא דמי להאי סידרא ומיהו כשנדקדק פרש"י יש לישבו דה"ג קאמר דארני מיהא קמיה מאן דארני אם לא הרלו אחרים לפניו הוא הרלה מיהא מקמי מאן דארלי ומשום ר"ע הוזקק למנותו דארצי וארצו קמיה אבל ר״ למה נחשביה לא הורצו לפניו ולא

הורצו מקמיה מאן דארצי: בכנסו לפרדם. כגון על ידי שם בכנסו לפרדם. יול עלו למעלה ממש אלא

היה נראה לָהם כמו שעלו וכן פי׳ בערוך 0: לםרוםי כלבא. משום שאף מחירו אסור לקרבן שאלו לו יי טפי מאחריני וכן פרש"י:

בתולה שעיברה מהו לכהן גדול. ופרש"י (י) שהיא

אומרת בתולה אני ואי שכיחא דשמואל מהימנא וקשה להר"י דהא פרק קמא דכתובות (דף יג.) תנן היתה מעוברת

מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא וכו׳ רבי יהושע אמר לא מפיה אנו חיין כו׳ והכא משמע דקבעיא אליבא דכ״ע 🌯 מו ושמא כאן שאף היא בכלל האיסור כדכתיב י [והוא אשה בבתוליה יקח] קרי ביה יקיח נאמנת ולהר"י נראה (0 דטרחינן לבודקה ע"פ חבית כדאיתא בריש כחובות (דף י: ושם) ואי דשמואל לא שכיח לא טרחינן ומוקמה בחזקת בעולה אי נמי קמיבעיא ליה בהך דבדקנוה ע"פ החבית אי חיישינן שמא לא נבדקה יפה דשמואל לא שכיח וכן מסקינן בריש חינוקת (נדה דף סד: ושם) שאני שמואל דרב גובריה אך קשה להר"י דהא מסקינן בכתובות (דף ו: ושם) בשמעתין דדם מיפקד פקיד דרוב בקיאין בהטייה וי"ל דודאי תחילת ביאה רוב בקיאין בשעת מעשה (מ) אבל גמר כדי שתתעבר אי אפשר כי אם לשמואל:

ש ב מיי׳ פט״ז מהלי איסורי ביאה הלי י סמג לאוין קר טוש״ע :מס"ע סי ה סעיף יא

הגהות הב"ח (א) גמ' שהיה רוכב על החמור ויוצא מירושלים והיה מהלך בדרך וכו' מחמר אחריו ללמוד תורה מפיו אמר לו רני יכו׳ אמר לו בני לא כך: (ב) שם פתחו כל (כ) שם פתחו כל האילנות כולן וחמתו קילה וכו׳ הללויה ויש אומרים שירה זאת אמרו אז ירננו עצי היער (נענה מלחן וכו׳ המתכה) תחיית ויים מיים כחיים המתכה) תחיים מיים בחיים בחיים בחיים יים מתכהם החיים בתחום בחיים בתחום ואף מלאך נענה מתוך האש ואמר ודאי הן הן מעשה מרכבה: (ג) שם במעשה מרכבה כר"א בז ערך יש נאה דורש וכו׳ ואין נאה דורש אבל אתה אב"ע נאה דורש: (ד) שם אב ע מהי זונען מי) שם ר' יהושע ודרש במעשה מרכבה ואומו היום וכו' ונתקשרו שמים וכו׳ ונתקשרו שמים וכר לממוע מעשה מרכבה לממוע מעשה מרכבה ככני אדס: (ה) שם מן השמת וכר יטרקלין גדולים מוכנים לכם ומלעות נחות: (ו) שם לא קחשיב נאות: (ו) שם לא קחשיב נאות: (ו) שם לא קחשיב איני והא תנניא: (ז) שם אני שיש טהור הזהרו אני שיש טהור הזהרו שאל תאמרו: (מ) תום' ד"ה והתניא וכו' ד' הרלאות הן ועוד וכו׳ בפני חנניא דאינו מפורש וכו׳ נפני רבן כגון הכא ר' יהושע וכו' ור' עקיכל בפני רבי יהושע שהיה וכו׳ ופריך ליה כיון: (ט) בא"ד ואפי׳ הרצו לפני לא הרצה תלמיד לפני רבו הלכן לא דמי להאי סידרא וכו׳ ולא י מצינו שהרצה הס״ד ני) ד"ה לסרוסי וכו' שאלו לו עליו טפי: (ל) ד"ה במולה בשהיא אומרת בתולה אני יאי לא שכיחא דשמואל: (ל) בא"ד ולהר"י נרחה לט בא ד ונטר אי ונטוס דקא מיבעי ליה מי קטרחינן לצודקה על פי סנית כדליתל בריש כתובות דאי דשמואל לא שכיח טרחינן לבודקה ואי דשמואל שכיח לא טרחינו ומוקמה בחזקת בעולה אי נמי קמבעיא ליה בתר דבדחנוה על פי החבית מי שינן לדשמואל או חיישינן לדשמואל או דלמא דשמואל לא שכיח והא לא קא שכיח והא לא קא מיבעי ליה אי חיישינן שמא לא נבדקה יפה את"ל דשמואל לא מסקינן וכו' דרב גובריה וקשה להר"י כל"ל ותיבת אך נמחק: (מ) בא"ד אבל נמל ביאה כדי:

ומחיוהו

ירושלים עד שפסקו ממנה ראשי אמנה שנאמר אם יש איש עושה משפט מבקש אמנה. ומפרקינן ל"ק במשא ומתן לא היו אנשי אמנה אבל בדברי תורה לא היו משקרין אלא היו בעלי אמונה. ג' הרצאות הרצו במעשה מרכבה. בי הרוש היה לפני ריב"ז (ד"ע הרצה לפני ר"ל תנניא בן חכינאי הרצה) לפני ר" עקיבא הני כל כלהו ארצו אחריני קמייהו. אבל ר" אלעזר בן ערך ארצי ולא ארצי אחריני גביה. ת"ר ד' נכנסו לפדרם. אלו הן בן עזאי הנן זואי הן נ"ע הרצה לפני ר"ל היה אווי למני ר"ל עקיבא היה לעלים משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. פי כינוהו פרדס מעין ¹, ג"ע שהיא גנוזה לצריקים כך אותו מקום הוא מקום בעיכות שהנשמות שהיו החכמים הראווין למדה הזו מתפללין ומנקין עצמן מכל דבר טומאה וצמין ומטהרין והיו משתמשין בשמות וצופין בהיכלות ורואין [היאר] משמרות המלאכים במעמדם והיאך היכל אחרי היכל ולפני מהיכל וצוה אותם ר"ע כשאתם מגיעין להביט באובנתא דליבא אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שאין שם מים כל עיקר אלא דמות בעולם נראית והאומר מים נהדף שנמצא משקר ובלשון הזה מפורש בהיכלות רבתי מפני ששומרי היכל פתח שיש מטילין ומשליכין אלף אלפי גלי מים ואין שם אפי׳ טפה אחת. א"ר עקיבא נראה כמי שיש בו גלי מים ואין בו אפילו טפה אחת אלא אויר זיו אבני שיש טהור שהן כלולות בהיכל שהיה זיו פניהם דומים למים והאומר מים הללו מה טיבן נהדף כו' ואינם עולים בשמים אלא צופים ורואים באובנתא דליבא כאדם הרואה ומביט מתוך אספקלריא שאינה מאירה ⁵) ובן עזאי הציץ כלומר הוסיף להזכיר בשמות כדי להביט באספקלריא מאירה ומת בן זומא הציץ ונפגע כלומר נטרפה דעתו אחר קיצץ בנטיעות כיון שכינו המקום ההוא פרדס א' קיצץ בנטיעות. כלומר דיבר כלפי למעלה